

θώπη διά του εξής τρόπου απαιτείται εις τας ἀγαθὰς διαθέσεις τῶν κυριῶν τοῦ Λονδίνου καὶ λέγει αὐταὶς ὅτι εἰσὶν αἱ μόναι, αἵτινες δύναται, νὰ διορθώσωσι τὸ ἀτοπον τούτο. Νὰ δηλώσωσιν ἀπὸ γοιγῶν καὶ ἐν μεγίστῳ ἀριθμῷ ὅτι δὲν θέλουσι προσερχεσθαι εἰς τὰ καταστήματα ἐκεῖνα, ὧν οἱ κύριοι ἐπιβάλλουσι ταῖς υπηρετούσας παρ' αὐτοῖς νεάνισι νὰ ἴστανται ὄρθια καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἐργασίμων ὥρῶν. Τὸ φάρμακον τούτο εἶναι τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ φέρῃ ταχείαν καὶ ἀμέσθον Θεραπείαν. Ὁμοίον τι ἠδύνατο νὰ γίνῃ καὶ παρ' ἡμῖν, νὰ τιμωρῆται ὁ καταστηματούχος, διὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ πελάτου τοῦ ὁσάκις οὗτος ἰδῇ ὑπηρετάς τοῦ καφεγείου τοῦ ἢ τοῦ ἐστιατορίου τοῦ ποιοῦντας ἀνδρῆ καὶ ὑπερβολικὴν χρῆσιν τῶν δακτύλων, ἢ οὐδόλως τηροῦντας τὴν πρέπουσαν καθαριότητα καὶ εὐπρέπειαν περὶ τὴν ἐνδυμασίαν. Καὶ τὸ κακὸν εὐκόλως δύναται νὰ διορθῶθῃ παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ μέσου τούτου, διότι ὡς ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος διαγωνισμοῦ εὐθὺς θὰ κατεβάλλετο ἡ δέουσα προσοχὴ πρὸς διόρθωσιν ἀτόπου, τὸ ὁποῖον ἐγενήθη ἐκ τῆς ἀκηδεΐας τῶν διευθυνόντων καὶ τῆς ἀσυγγνώστου ἀδιαφορίας τῶν προσερχομένων εἰς καφενεῖα ἢ ἐστιατόρια.

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ

EN OBERAMMERGAUT

Ἐν τινι κώμῃ τῆς Βαυαρίας, Ὁβερραμμεργάου καλουμένη, πρὸ τινῶν ἡττῶν ἐβδομάδων ἤρξατο ἡ παράστασις τοῦ δράματος τῶν Παθῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ παράδοξος αὕτη παράστασις προσελκύει πλῆθος περιηγητῶν καὶ αἱ ὁδοὶ ἀπὸ πρωίας εἰσὶ πλήρεις χωρικῶν, οἵτινες πρὸ τῆς 6 ὥρας περικυκλοῦσι τὸ ὑπαίθριον θέατρον ὅπως παραστῶσιν εἰς τὸ δράμα, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ χρειώδη τρόφιμα. Ἴδου δὲ πῶς διηγείται ἐπὶ τούτῳ μεταβάς ἐκεῖσε ἀνταποκριτὴς τοῦ «Χρόνου» τὰ τῆς παραστάσεως ταύτης. Περὶ τὴν 5 πρωϊνὴν ὥραν τὴν προσοχὴν μου ἐφείλκυσαν κανονιοβολισμοὶ καὶ ὁ ἦχος ἀγροτικῆς μουσικῆς, ἥτις ἐξήγειρε ἐντόπιους τε καὶ ξένους πορευθέντας εἰς τὴν μεγάλην λειτουργίαν, ἥτις ἦτο τὸ προῖμιον τῆς προσδοκωμένης παραστάσεως. Τὴν 8ην ἀκροατήριον πλῆρες ἐκ 5000 προσώπων συγκείμενον συνωθεῖτο ἐν τῷ θεάτρῳ, ἀκριβῶς δὲ τὴν ὥραν ταύτην τρεῖς κανονιοβολισμοὶ ἐπέβαλον σιωπὴν εἰς τὴν εὐρείαν οὐλήν, πάντες δὲ ἀπεκαλύφθησαν ἐν εὐλαβείᾳ προσοχῇ, ἀτεινίζοντες καὶ ἀκροῦμενοι. Ἀμέσως ἡ ὀρχήστρα ἐπαιάνισε μολπὴν εἰσηγητήριον τοῦ δράματος. Ἡ πρωία ἦτο γλυκεία καὶ φαιδρά, καὶ τὸ θέατρον ἡμῶν ἐστεγάζετο μόνον ὑπὸ τοῦ αἰθροῦ οὐρανοῦ, ἐπ' οὗ μικρὰ βαμβακοφανὴ νεφύδρια εἶπον. Οἱ κώδωνες τῶν ἐπὶ τῶν πλησιογῶρων λόφων ποιμνίαν ἠκούοντο ἠκούοντες ἐν ἀποστάσει, ἐνῶ αἱ χελιδόνες ἐπτερυγίζον ἀνω τῶν κεφαλῶν ἡμῶν διπτάμεναι. Βεγάριστον ἦτο νὰ καθῆται τις εἰς θέατρον τοσούτων

ἀεριζόμενον. Μετ' οὗ πολὺ ὁ χορὸς ἐκ 19 προσώπων, συνιστάμενος 10 νεανίδων καὶ 9 ἀνδρῶν, ἦλθεν εἰς τὸ προσκήμιον καὶ παραταχθεὶς εἰς γραμμὴν ἀπέναντι τοῦ ἀκροατηρίου ἐψάλε κατάλληλον προανακοῦσμα.

Τὸ Δράμα τῶν Παθῶν διαίρεται εἰς δύο μέρη ἢ πράξεις, τὸ πρῶτον ἀρχεται ἀπὸ τῆς Δριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ Χριστοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τελειοῦται διὰ τῆς προδοσίας αὐτοῦ καὶ φυλακίσεως, ἐνῶ τὸ δευτέρον εἰσάγει τὸν Σωτήρα ἐνώπιον τοῦ Ἄννα καὶ τερματοῦται εἰς τὴν ἀνάστασιν. Ἐκάστης σκηνῆς προηγείται μία ἢ δύο ζῶσα εἰκόνες ἐκ τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς εἰλημμένα, ἐν παραβολῇ πρὸς τὰ τῆς Νέας Γραφῆς γεγονότα. Οὕτω ἐπὶ παραδειγματικῆς διὰ 30 ἀργυρίων δωροδοκίας τοῦ Ἰουδα προηγείται ζῶσα εἰκὼν, ἡ πώλις τοῦ Ἰωσήφ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ εἰς τοὺς Μιδιανίτας ἀντὶ 20 ἀργυρίων.

Ὁ ποιήσας τὸ Ἱερὸν Δράμα ἔθηκε λέξεις ἐνθα ἡ Γραφὴ δὲν παρέχει τοιαύτας. Παραβολαὶ ὅμως δὲν λέγονται, οὐδὲ θαύματα τελοῦνται, πλὴν τῆς Θεραπείας τοῦ ὠτὸς τοῦ τραυματισθέντος στρατιώτου. Τῆς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα εἰσόδου προηγῆθησαν δύο λαμπραὶ εἰκόνες τῆς ἐξώσεως τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὐας ἐκ τοῦ Παραδείσου καὶ τῆς θυσίας τοῦ Ἰσαάκ· πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσω ὅτι οὐδὲν ἐντελέστερον τοῦ εἶδους τῶν δύναται νὰ παρασταθῇ διὰ τὴν ἀκριβείαν μεθ' ἧς τὰ βωδὴ πρόσωπα ἐτέλουν ἕκαστον τὸ οἰκεῖα μέρη καὶ τὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμφάνειαν. Τὸ δράμα διαρκεῖ ἀπὸ τῆς 8 πρωϊνῆς μέχρι τῆς 6 ἐσπερινῆς ὥρας μὲ τινὰ διαλείμματα. Αἱ παραστάσεις τοῦ δράματος ἐπαναλαμβάνονται ἀνὰ πᾶσαν δεκάστιαν, διαρκοῦσι δὲ κατὰ τὸ θέρος καθ' ἑκάστην Κυριακὴν, ἐνῶ οὐδὲ καὶ τὴν δευτέραν ὅταν τὸ πλῆθος εἶναι τοσούτον, ὥστε δὲν δύναται νὰ χωρέσῃ ἐντὸς τοῦ Θεατρικοῦ περὶ βόλου ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.

Ἡ ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

«Ὁ πάτερ μου, δὲν θὰ μοι δοθῇ ποτὲ ἡ χάρις αὕτη, νὰ πλησιάσω εἰς τὴν πηγὴν τῆς ἀληθείας νὰ δροσίωσά τὰ χεῖλη μου εἰς τὸ εὐεργετικὸν ἐκείνο ὕδωρ, ὅπερ ὑφοί τὴν ψυχὴν ἡμῶν πρὸς Σε, παρέχον αὕτη τὸ χάρισμα τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τῆς καταλήψεως τῶν ἔργων σου! Ἄλλοίμον! ἂν ἐγὼ εἶμαι ἀνάξιος, ὁδήγησον τοὺλάχιστον ἐκείνους, ὧν ἡ καρδιά εἶναι ἀγνοτέρα τῆς ἐμῆς! Ἄς μὴ εἶναι καταδικασμένοι νὰ διέλθωσι ἐπὶ ματαίᾳ τὴν ζωὴν των μετανοοῦντες ἀργότερα εἰς μάτην.

Πάτερ μου, λάβε οἶκτον πρὸς τὴν ἀδυναμίαν ἡμῶν διάλυσον τὰ καλύπτοντα τοὺς ὀφθαλοὺς ἡμῶν νέφη διδάξον ἡμῶν τὴν ὁδὸν σου.»

II

Οὕτω προσήχετο σοφὸς τις Ταυδός.

Ὁ δὲ Θεός, ὅστις ἀκούει ὅλας τὰς προσευχὰς εἰσκήκουτε καὶ ταύτην. Ἐφερε τὸν σοφὸν πρὸ ὑψηλοτά-

του όρους, εις την βασιν περιεβεχόμενου υπό τῆς θαλάσσης. Πῆγῃ τις ἔρρεεν ἐκ τῆς κορυφῆς του. Ὁ Θεός τότε ἀπῆλθε παρα τῶν ἐρίεμένων νά φθάσῃ μέχρις αὐτῆς, ἥτις ἦτο ἡ πηγὴ τῆς ἀληθείας. α. νά ἐξαγνήσῃ τὴν ζωὴν τῶν διὰ τῆς ἐργασίας καὶ β. νά ἀσιεῶσιν τὴν νεότητά των εἰς τὴν σπουδὴν ἀπέχοντες τῶν ἡδονῶν. Ὁ πλῆρων τὰς συνθήκας ταύτας ἀπέκτα εἰς τὸ τέρμα τῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς ζωῆς του τὸ δικαίωμα τοῦ νά προχωρήσῃ ἐν βῆμα, ἀλλ' ἐν καὶ μόνον πρὸς τὸν ἱερὸν σκοπὸν. Τοῦ πρώτου πίπτοντος, ὁ διάδοχος του, ἀναχωρῶν ἀπὸ τοῦ τελευταίου δια-ρεχθέντος σημείου, ὄφειλε νά παρασκευασθῇ διὰ τὸ ἐπόμενον βῆμα, τὸ βῆμα του ἐν ᾧ οὐδ' ἡ νεκρικὴ θάκη του ἔχωρει. Οὐδεὶς ἐν τῇ μακρᾷ ταύτῃ ἀλληλοδιαδοχῇ ἀδύνατο νά ἔχῃ ἄλλην φιλοδοξίαν ἢ ὅτι ἀπετελεῖ κρῖνον τῆς ἀλύσεως ταύτης, ἥτις ὄφειλε νά ὑψωθῇ ἐκ τῆς βάσεως πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ όρους.

III

Ὁ σοφὸς Τουδὸς ἐξεπλάγη. Μεγάλῃν ἀνταπάρνησιν ἔλεγε. θὰ ἔχει ὁ παρασκευαζόμενος καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του ὅπως ἀποτελέσει ἐλάχιστον κρῖνον τῆς μεγίστης ταύτης ἀλύσου. Ἀμφίβαλλε περὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιμονῆς! καὶ μὴ ταῦτα τὸ πρῶτον βῆμα εἶχε γίνῃ!

IV

Ἡ ὁδὸς ἦτο πολὺ μακρὰ, ἡ ἐπιχειρήσις λίαν ἀβέβαιος καὶ μὴ ταῦτα οὐδέποτε ἐγκατελείφθη. Αἱ αὐτοκρατορίαι κατέρρευσαν ἢ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης· τὰ γένη ἀπωλέσθησαν μὴ ἀφήσαντα ἴχνη τῆς διαβάσεως των ἢ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἠλλαξεν· ἀλλ' ἐν τῷ ὄρει πάντοτε μετὰ τὴν πτώσιν ἐνός σοφοῦ ἄλλος ἤρχετο ἐξ Ἀνατολῆς ἢ ἐκ Δύσεως ὅπως τὸν ἀντικαταστήσῃ, δίδων τὴν ζωὴν του διὰ τὸ ἀκόλουθον βῆμα. Πάντοτε ὑπῆρχε τις ὅστις ἐβάδιζε πρὸς τὴν αἰωνίαν πηγὴν. Καὶ μὴ ταῦτα οὐδεὶς ἐν τῷ πλῆθει ἐνεθάρρυνε τοὺς μάρτυρας τούτους. Τοῦναντίον πολλοὺς αὐτῶν ἐκάλυψεν ἡ λίθη μετὰ τὸ θανάσιμον βῆμα των.

V

Αἰῶνες ἐπὶ αἰῶνων παρήλθον ἐκτοτε καὶ ἐν τούτοις δὲν ἐφθασεν ὁ μέλλων γὰ θῆτη τὸ τελευταῖον βῆμα καὶ δυνήθη οὕτω νά εἰσῆλθῃ πρὸς τὴν πηγὴν.

Ὅταν ὁ σοφὸς Τουδὸς ἀνηγέρθη ἦτο μεταμορφωμένος. Ἡ χάρὰ εἶχεν ὑπερεκχειλίσαι ἐν αὐτῷ καὶ ἡ νεότης ἀνήρχετο ἐπὶ τοῦ μετώπου του· πλὴν ὅταν κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν διηγεῖτο ἐκπληκτῶς ὅσα εἶδεν τῷ ἐπέβαλαν σιωπῆν, ἐγκλίσσαντες τον ἐν φρονόμοις.

Τὴν αὐτὴν νύκτα τὸ ὄρος ἐβυθίσθη εἰς τὴν θάλασσαν.

H ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Εἶναι ἤδη πολὺς καιρὸς ἀφ' οὗ ἀνθρώπος τις ζή-

τῶν νά κερδίσῃ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐπεχείρησε τὴν ἀνεγερσιν ἐκκλησίας τῷ Θεῷ.

Ἦτο πλούσιος ὡς ὁ Σολομὼν ὅπως δὲ ἐκτελέσῃ τὸ σχέδιον του προσεκάλεσε ἀρχιτέκτονας, κτίστας καὶ παντὸς εἶδους ἐργάτας. Καὶ ἐνῷ οἱ μὲν ἔκοπτον τοὺς λίθους ἐκ τῶν λατομείων, ἄλλοι ἦσαν ἐπιφορτισμένοι νά τοὺς μετακομίσωσιν, ἄλλοι νά τοὺς λαξεύωσιν καὶ ἄλλοι νά τοὺς ἰσοπιδώσωσιν καὶ οὕτω οἱ τοῖχοι καὶ οἱ στύλοι κῦξανον, ὡς διὰ μαγείας. Ὁ ἰδρυτὴς τοὺς ἐνεψύχου διὰ τῆς ζωηρότητός του. Μόνος αὐτὸς ἠλπίζε νά λάβῃ χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ νά ἀπολαύσῃ τῆς ἀνταμοιβῆς τῶν πιστῶν.

Μετὰ τινα ἔτη ὅλα εἶχον τελειώσει. Πόσον ἦτο ὠραία ἡ ἐκκλησία κεκοσμημένη διὰ τῶν λαμπρῶν αὐτῆς θόλων, τῶν διαλαμπόντων ὑέλων τῆς καὶ τῶν λαμπρῶν εἰκόνων τῆς! Ὅσα ἱκανοποιήσις ἀπέναντι τοσοῦτων κόπων καὶ ἐργασιῶν! Ὅσαν εὐγενῆ χρῆσιν τοῦ πρώτου εἶχε κάμει ὁ πλούσιος οὗτος! Ἐθαύμαζεν ἑαυτὸν διὰ τὸ ἔργον του. Ἐκτοτε οὐδὲν τῶν ἐπιγείων τὸν συνεκίνησε εἶχε φθάσει τὴν τελειότητα· τοιαῦτα ὑπῆρξαν αἱ σκέψεις του! Ἀπεσύρθη εἰς τὸν οἶκον ὅπου κατὰ διαταγὴν του ἐγράφει ἐφ' ὄλων τῶν θυρῶν. «Ἐνταῦθα κατοικεῖ ἐν ἀναχωρητηρίῳ ὁ ταπεινὸς δούλος τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐκτίσεν τὴν ἐκκλησίαν.» Ἄλλ' οἱ θόλοι τῆς ἐκκλησίας οὐχὶ σπανίως ἐμεινον ἔρημοι. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οἱ ἀνθρώποι προετίμων τὰς ἡδονὰς ἢ τοῦ ἀσουλίου τῆς προευχῆς. Μόνοι οἱ πτωχοὶ, διαρκουσῶν τῶν θλιβερῶν τοῦ χειμῶνος ἡμερῶν, ἐκάθητο ἐκεῖ σταυροποδῆτι ὁ εἰς παρά τὸν ἄλλον ἀναμένοντες ἔλεος. Κατέφευγον εἰς τὰς γωνίας, ἀλλὰ τὸ ψῆχος ἐπὶ τέλους καὶ ἐκεῖ τοὺς συνελάμβανε. Ἐτρεμον ὡς τὸ φύλλον καὶ ἤρκει νά τοὺς ἴδῃ μόνον τις ὅπως τρέμῃ ἐκ τοῦ ψύχους ὡς ἐκεῖνοι.

Ἡμέραν τινα προσκυνητῆς, εἰσελθὼν ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν ἐκκλησίαν, ἤκουσε τὸ παράπονον τινων τούτων τῶν δυστυχῶν· πάραυτα τοὺς ᾠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν, διέταξε νά τοῖς δώσωσι τροφήν καὶ ἐνδύματα πρὸς θέρμανσίν των. Ὅκτῳ ὅλας ἡμέρας ἔμεινε μετ' αὐτῶν, περιποιούμενος αὐτοὺς ὡς τέκνα τοῦ· καὶ οὐ μόνον ἐγίνωσκε νά παραμυθῇ αὐτοὺς καὶ νά τοῖς δίδῃ γλυκειὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐγκαταλείπων αὐτοὺς διευδαίνασε μετ' αὐτῶν καὶ τὸ βαλάντιόν του.

Ἡ εὐλογία τὸν συνώδευσε εἰς τὴν ὁδὸν του.

Μετὰ πολλὰ ἔτη ὁ ἐνδοξὸς ἰδρυτὴς τῆς ἐκκλησίας ἐκλήθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ἐφάνη ἐν τῇ ἀμφιβόλῃ παρουσία του ἡσθάνθη ἑαυτὸν μικρὸν, τόσῳ μικρὸν, ὅσῳ ὅσοι δὲν εἶχον ἀνεγείρει ἐκκλησίας.

Ἡ βεβαιότης τῆς ἀξίας του κατέπεσεν ἐν ἑαυτῷ καὶ ἡ ἀνησυχία εἰσέδυσεν εἰς τῆς ψυχῆν του. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἐφθασε καὶ ὁ προσκυνητῆς, ἀπαλλαγθεὶς τῶν ταξιδίων του, μετὰ τὸ μετώπον λαμπρὸν ἐκ χαράς. Προσκύνησε γονυκλινῆς πρὸ θρόνου τοῦ Ἀθανάτου, ὅστις τὸν ἔλαβεν εἰς τοὺς κόλπους του λέγων αὐτῷ «Ἐλθέ, σὺ, ὅστις παρεμύθεις τοὺς ὁμοίους σου, συντρέχων τοὺς δυστυχεῖς καὶ συμμερίζομενος μετ' αὐτῶν τὰς θλίψεις των. Ἐλθέ ἀνώψωσας πρὸς με